

**Михаил Кордановски
Толѣ Белчев**

АСТРОНОМСКИ КАЛЕНДАР

Издавач:
БороГрафика – Скопје

Автори:
Михаил Кордановски, Толе Белчев

Лектура:
Ранко Младеноски

Печати:
БороГрафика – Скопје

CIP-Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

050.9
271.2-564

КОРДАНОВСКИ, Михаил
Астрономски календар / Кордановски Михаил, Толе Белчев. – Скопје: БороГрафика,
2015. – 724 стр. ; илустр. ; 21 см.

ISBN 978-608-4539-06-3

а) Алманаси б) Православен календар
COBISS.MK-ID 99080458

**МИХАИЛ
КОРДАНОВСКИ**

**ТОЛЕ
БЕЛЧЕВ**

АСТРОНОМСКИ КАЛЕНДАР

**БороГрафика
Скопје, 2015**

1 јануари - коложег - Денеска е прв ден во годинатата до крајот на годината остануваат уште 364 дена.

Сонцето изгрева во 7 часот и 1 минута, а заоѓа во 16 часот и 12 минути.

Денот трае 9 часа и 11 минути.

Светиот маченик Бонифациј

Мачеништвото за Христа од грешникот прави светител. Тоа го покажува примерот на Свети Бонифатиј. Тој најпрво ѝ беше слуга на некоја богата и развратна жена во Рим, Аглаида, со којашто имаше нечиста и незаконска врска. Обајцата беа незнабожци. Еднаш Аглаида посака да има во куќата маченички мошти и да ги чува како амајлија што штити од зло. Затоа го прати својот слуга во Азија, за да најде и да ѝ купи мошти. Бонифатиј зеде со себе неколкумина робови и доста богатство, а при разделбата ѝ рече на својата господарка: „А ако не можам да најдам никаков маченик и ако ти го донесат моето тело, госпоѓо, пострадано за Христа, ќе го примиш ли со чест?“ Аглаида се насмеа и го нарече пијаница и грешник. Така се поделија. Кога дојде во градот Тарс Бонифатиј виде мнозина христијани на маки: едни со отсечени нозе, други без раце, трети избодени, четврти на бесилки итн. Нему му се измени срцето, се покаја за својот грешен живот и заплака. И сред христијанските маченици возвика: „И јас сум христијанин!“ Судијата го подложи на маки, нареди и грозно го биеја, потоа му истурија врело олово во устата и бидејќи тоа не го повреди - му ја отсекоа главата со меч. Робовите го зедеа неговото тело и го однесоа во Рим. Ангел Божји ѝ се јави на Аглаида и ѝ рече: „Прими го оној што некогаш ти беше слуга, а сега ни е брат и сослужител; тој ти е чувар на душата и заштитник на животот“. Ужасната, Аглаида излезе во пресрет, го прими телото на Бонифатиј, му изгради црква и во неа ги положи моштите на маченикот. Таа потоа се покаја, им го раздаде сиот свој имот на бедните, а самата се повлече од светот и поживеа уште петнаесет години во горко покајание. Свети Бонифатиј пострада во 290 година.

На денешен ден

Настани

45 п.н.е. Започнал да се применува новиот календар, денес познат како јулијански календар.

404 Последната гладијаторска борба во римскиот колосеум.

439 Објавен е Теодосиевиот законик, најголемата збирка на римски закони во тој период.

1651 Чарлс II е крунисан за крал на Шкотска.

1801 Церера, првиот познат астероид е откриен од Џузепе Пјаци.

1804 Независност на Хаити од Франција.

1818 Мери Шели го објави романот за чудовиштето на Франкенштајн.

1880 Фердинанд Лесепс ја започна изградбата на Панамскиот канал.

1892 Островот Елис е отворен како место каде се примаа првите имигранти во Соединетите Американски Држави.

1901 Британските колонии Нов Јужен Велс, Квинсленд, Јужна Австралија, Тасманија и Западна Австралија го формираат Австралискиот Сојуз; Едмунд Бартон е избран за прв премиер.

1908 За прв пат беше пуштена топка изработена од кристали и електрични светла на Њујоршкиот Тајмс Сквер, традиција на сите понатамошни прославувања на Новата Година.

1909 Во Битола излезе првиот број на весникот „Работничка искра“ на бугарски јазик како орган на македонските социјалисти. Прв уредник на весникот беше Васил Главинов.

1925 Главниот град на Норвешка го промени името во денешното Осло. Предходното име, Кристијанија, го носеше од 1624 година.

1932 Во Виена се одржа првиот Новогодишен концерт.о Виена се одржа првиот Новогодишен концерт.

1942 Во Вашингтон 26 држави од целиот свет ја потпишаа Декларацијата на Обединетите Нации.

1945 Во Скопје излезе првиот број на сатирично - хумористичниот весник „Остен“.

1948 Основана е Државната опера на Народна Република Македонија

1959 За време на Кубанската револуција, Фидел Кастро го симна од власт дотогашниот кубански претседател Фулгенцио Батиста.

1965 Под водство на лидерот на движењето Ал Фатах, Јасер Арафат, формирана е Палестинската ослободителна организација - ПЛО.

1982 Перез де Куелџар стана првиот Латино-американец, Генерален секретар на Обединетите Нации.

1990 формирана е политичката партија НДП.

1995 Започна со работа Светската трговска организација.

1997 Здружението на издавачите и книжарите на Македонија е примено во Меѓународната асоцијација на издавачите со седиште во Женева.

2002 Еврото започна да се користи во повеќето членки на Европската унија.

2006 Почна примената на Законот за заштита од пушењето.

2007 Влез на Бугарија и Романија во Европската Унија.

Родени

1449 Лоренцо де Медичи — владетел на Фиренца.

1823 Шандор Петефи — унгарски револуционер, лирски поет, поет на слободата и љубовта.

1863 Пјер де Кубертен — францускиот основоположник на модерните Олимписки игри.

1873 Марија Јуриќ Загорка — хрватска писателка и новинарка.

1878 Пејо Јаворов — бугарски поет, сопатник и биограф на Гоце Делчев.

1895 Џ. Едгар Хувер — еден од најпознатите и најконтраверзните директори на ФБИ.

1912 Ким Филби — британец, долгогодишен таен агент на КГБ.

- 1915** Бранко Ќопиќ — српски писател.
- 1934** Бранко Варошлија — македонски писател, литературен критичар, драматург и новинар.
- 1968** Давор Шукер — хрватски фудбалер.
- 1972** Лилијан Тирам — француски фудбалер.
- 1973** Врбица Стефанов — македонски кошаркар.
- 1973** Искра Трпева — македонска поп пејачка.
- 1977** Хасан Салихамиќиќ — босански фудбалер.
- 1982** Давид Налбандијан — аргентински тенисер.
- 1985** Оскар Гато — италијански велосипедист.
- 1988** Алекс Хаус — американски велосипедист.

Починати

- 1515** Луј XII — француски крал.
- 1894** Хајнрих Рудолф Херц — германски физичар.
- 1941** Петар Поп Арсов — македонски револуционер, еден од основоположниците на Македонската револуционерна организација, автор на првиот македонски устав.
- 1972** Морис Шевалије — француски пејач и актер.
- 1995** Методија Ивановски - Менде — македонски сликар и сценограф.
- 2012** Киро Глигоров — прв претседател на независна Република Македонија.

Киро Глигоров
Прв претседател на независна Република Македонија

2 јануари - коложег - Денеска е втор ден во годината до крајот на годината остануваат уште 363 дена.

Сонцето изгрева во 7 часот и 1 минута, а заоѓа во 16 часот и 13 минути.

Денот трае 9 часа и 12 минути.

Светиот свештеноначеник Игнатиј Богоносец

Овој свет маж е наречен Богоносец затоа што постојано во срцето и на јазикот го носел името на живиот Бог. Преданието уште вели дека е наречен Богоносец и зашто него го зел на раце воплотениот Бог Исус Христос. Во времето кога Господ ги учеше своите ученици на духовен живот според евангелските заповеди, зеде едно дете, го постави меѓу нив и им рече: „Оној којшто ќе се смири и ќе стане како ова дете, тој е најголем во царството небесно“ (Матеј 18, 4). Тоа дете беше Игнатиј. Подоцна Игнатиј му беше ученик на Св. Јован Богослов, заедно со Поликарп, епископот Смирненски. Како Антиохиски епископ управуваше со Божјата Црква како добар пастир. Го воведо антифонскиот начин на пеење во Црквата, т.е. наизменично пеење на две певници. Овој начин на пеење му се откри на Св. Игнатиј меѓу ангелите на небесата. Кога царот Трајан минуваше низ Антиохија одејќи во војна против Персијанците, дозна за Игнатиј, го повика кај себе и почна да го советува да им принесе жртва на идолите за да биде од него поставен за сенатор. Бидејќи советите и заканите на царот останаа залудни, Свети Игнатиј го оковаа во железо и во придружба на десетмина најнемилосердни војници го испратија во Рим, за да биде фрлен пред ѕверовите. Игнатиј му се радуваше на страдањето заради Господа и постојано Му се молеше на Бога ѕверовите да станат гроб за неговото тело и никој да не го попречи во таа смрт. По долго и тешко патување од Азија преку Тракија, Македонија и Епир, Игнатиј пристигна во Рим, каде што го фрлија пред лавовите во циркусот. Лавовите го растргнаа и го изедоа, оставија само неколку коски и срцето. Овој славен вљубеник во Господ Исус Христос пострада во 106 година во Рим, за време на христорборниот цар Трајан. Се има јавувано повеќепати, притекнувајќи им на помош на сите што го повикуваат со вера.

На денешен ден

Настани

1839 Францускиот пионер на фотографијата Луј Дагер ја снимил првата фотографија на Месечината.

1905 Над селото Кнежево, Кратовско, почна Конгресот на Скопскиот револуционерен округ на ТМОРО, што траеше до 7 јануари истата година.

1946 Македонските политички затвореници од затворот „Касандра“ во Грција, упатија апел до владите на СССР, на Велика Британија и на САД во кој меѓу другото, се вели: „Во сегашните историски денови, ние припадниците на македонскиот народ во Егејска Македонија, кои се боревме против другите

окупатори и нивните слуги, принудени сме сега и на политичко поле да водиме тешка борба против грчката реакција...“.

1959 Лансиран е првиот вселенски брод кон Месечината, советскиот брод без екипаж „Луна I“.

1971 Во Глазгов, за време на фудбалскиот натпревар меѓу „Селтик“ и „Ренџерс“ загинале 66 навивачи поради уривање на дел од трибината.

Родени

1642 Мехмед IV — отомански султан.

1699 Осман III — отомански султан.

1837 Милиј Алексиевич Балакирјев — руски композитор, пијанист и диригент.

1920 Исак Асимов — американски писател на научна фантастика од руско потекло.

1936 Роџер Милер — американски композитор и пејач (†1992)

1968 Олег Дерипаска — руски бизнисмен.

1969 Кристи Тарлингтон — американски модел и манекенка

1980 Жером Пино — француски велосипедист.

1982 Макси Родригез — аргентински фудбалер.

Починати

1952 Христо Татарчев — македонски револуционер.

1955 Хосе Антонио Ремон — претседател на Панама.

1987 Методи Поповски — македонски командант од НОАВМ.

1988 Ремон Рубен — професор на Медицинскиот факултет во Скопје и еден од водечките дерматовенеролози во Македонија.

1993 Михајло Лалиќ — црногорски писател.

Христо Татарчев
македонски револуционер

3 јануари - коложег - Денеска е трет ден во годината до крајот на годината остануваат уште 362 дена.

Сонцето изгрева во седум часот и 2 минути, а заоѓа во 16 часот и 13 минути.
Денот трае 9 часа и 11 минути.

Светата маченичка Јулијанија и шестотини и триесетте маченици со неа
Оваа славна девица и маченичка беше родена во Никомидија од родители незнабожци. Слушна од некого проповед на Евангелието и со сето срце се обрати кон Христа, па почна да живее совршено според заповедите Господови. Свршеник ѝ беше некој сенатор Елевсиј. За да го одврати од себе Јулијанија му рече дека нема да може да појде за него ако тој не стане епарх на градот. Му го предложи тоа мислејќи дека тој млад човек никогаш нема да може да го достигне таквиот висок чин. Но Елевсиј се потруди, па со ласкање и мито го придоби чинот никомидиски епарх. Тогаш Јулијанија му откри дека е христијанка и дека не може со него да стапи во брак додека и тој не ја прими христијанската вера, велејќи му: „Што ни вреди да бидеме телесно соединети, кога духовно би биле разединети?“ На ова Елевсиј се огорчи и ја обвини кај татко ѝ. Јаросен татко ѝ ја исмеа и ја изнатепа, а потоа му ја предаде на мачење на епархот. Епархот нареди и многу ја тепаа, па потоа ранета и искрвавена ја фрлија во затвор. Но Господ во затворот ја исцели и таа се јави пред епархот сосема здрава. Овој потоа ја врза и ја фрли во вжарена печка, но огнот не ја докосна. Кога го видоа тоа чудо мнозина поверуваа во Господ Исус Христос. Такви обратени имаше петстотини од машкиот и сто и триесет од женскиот пол. Сите нив епархот ги осуди на смрт и нив ги убија со меч. Нивните души се преселија во Рајот. Тогаш злобниот судија ја осуди на убиство со меч и Света Јулијана. Таа излезе на губилиштето радовна со духот. Му се помоли на Бога и ја положи главата за отсекување. На денот на тоа убиство душата на светителката отиде во Царството на вечната Христова светлина, во 304 година. Набрзо Елевсиј го постигна Божја казна. Кога пловеше по морето му се разби коработ, а тој падна во водата. Но не најде смрт во водата туку доплива до некој остров, каде што го растргнаа и го изедоа кучиња.

На денешен ден

Настани

1918 Признаена е независноста на Финска.

1945 Во Скопје излезе првиот број на првото детско списание на македонски јазик во слободна Македонија „Пионер“. Негови први уредници беа познатиот македонски писател Славко Јаневски и професорот Јонче Јосифовски.

1945 По наредба на главниот штаб на НОВ и ПО на Македонија е формирана Командата на градот Скопје.

- 1961** САД ги прекинаа дипломатските односи со Куба. Во април истата година кубанската армија и кубанскиот народ ја попречија инвазијата на кубанските контрареволуционери кои со помош на САД се истоварија во Лас Вегас.
- 1996** Во Скопје почна со работа канцеларијата за врски на Светската здравствена организација.

Родени

- 106** п.н.е. Цицерон — римски државник.
- 1840** Отец Дамјан — белгиски свештеник.
- 1849** Адријан VI — римски папа.
- 1867** Андон Димитров — еден од основачите на МРО.
- 1901** Нго Дин Дием — првиот претседател на Јужен Виетнам.
- 1902** Умберто Барбаро — италијански режисер.
- 1929** Серџо Леоне — италијански глумец.
- 1933** Хисен Рамадани — македонски политичар и политиколог.
- 1956** Мел Гибсон — американски глумец.
- 1969** Михаел Шумахер — германски возач на Ф1.
- 1974** Алесандро Петаки — италијански велосипедист.

Починати

- 236** Антер — римски папа.
- 1322** Филип V — француски крал.
- 1945** Едгар Кејси — американски парапсихолог и јасновидец.
- 1987** Драган Ѓаконовски - Шпато — истакнат македонски композитор, диригент и музички аранжер.
- 1987** Иван Влашки — шеф на Уролошката клиника при Медицинскиот факултет во Скопје.
- 1996** Христо Маловски — македонски историчар и педагог.
- 1999** Воислав Кушевски — македонски историчар.

Андон Димитров
еден од основачите на МРО

4 јануари - коложег - Денеска е четврти ден во годината до крајот на годината остануваат уште 361 ден.

Сонцето изгрева во седум часот и 2 минути, а заоѓа во 16 часот и 14 минути.

Денот трае 9 часа и 12 минути.

Светата великомаченичка Анастасија Одрзittelка и другите со неа

Оваа славна ревноителка на Христовата вера се роди во Рим во дом богат и сенаторски, од татко паганин и мајка христијанка. Уште како млада се приврза со љубов кон Господ Исус, а во Христовата наука ја раководеше благочестивиот учител Хрисогон. Принудена од татко ѝ стапи во брак со некој незнабожечки велепоседник Публиј. Под изговор на женски болести никако не сакаше да влезе со него во телесна врска. За ова мажот ѝ горчливо ја мачеше со затвор и глад. А уште поголеми маки ѝ наложи кога дозна дека таа тајно ги посетува христијанските маченици по затворите, им носи понудици, ги служи, им ги мие раните, им ги одврзува јажињата. По Божја Промисла беше ослободена од свирепиот маж. Царот го испрати Публиј во Персија, а тој патувајќи по морето потона. Тогаш Св. Анастасија почна слободно да им служи на мачените христијани и своето големо наследство да го троши делејќи им милостиња на сиромасите. Еднаш царот Диоклецијан беше во градот Аквилеја и нареди да му го доведат Христовиот исповедник Хрисогон. Него по патот го придружуваше Св. Анастасија. На заповед од царот на светиот Хрисогон му ја отсекоа главата. Тогаш пострадаа и трите сестри Агапија, Хионија и Ирина (под 16 април): првите две беа фрлени во оган, а третата прострелана со стрела. Нивните тела ги зеде Света Анастасија, ги завитка во бело платно и откако ги обложи со многу аромати чесно ги погреба. Потоа отиде во Македонија и таму им помагаше на Христовите страдалници. Овде ја препознаа како христијанка и за ова ја фатија и ја водеа на сослушување и мачење кај разни судии. Сакајќи да умре за возљубениот Христос, Анастасија непрестајно во срцето ревноваше кон Него. Еден началник на жреците Улпијан сакаше сладострасно да ја оскверни, но одеднаш ослепе и издивна. Осудена на смрт со глад Света Анастасија прележа во затворот триесет дена без храна, хранејќи се единствено со солзи и молитва. Потоа ја ставија на кораб со уште неколкумина христијани за сите да ги потопат, но Бог ја сочува и од таа смрт. Најпосле ја положија над оган да виси приврзана со рацете и нозете со четири јазли, па ја предаде својата света душа на Бога. Пострада и премина во Христовото Царство во 304 година.

На денешен ден

Настани

1992 Владата на Република Македонија донесе одлука со која 7 јануари - првиот ден Божик, се прогласува за неработен ден. Ова е прв пат во Македонија верски празник и официјално да биде прогласен за неработен.

1996 Република Македонија и Република Таџикистан воспоставија дипломатски односи.

Родени

1643 Исак Њутн — англиски физичар и математичар.

1710 Џовани Батиста Перголези — италијански композитор.

1785 Јакоб Грим — германски филолог и фолклорист.

1809 Луј Брај — француски учител, пронаоѓач на азбуката за слепи, наречена Брајов систем.

1883 Макс Истмен — американски политичар.

1909 Тодор Ангеловски — македонски просветител.

1973 Јозеф Кабањ — словачки автоконструктор.

1974 Данило Хондо — германски велосипедист.

1980 Јарослав Попович — украински велосипедист.

1990 Алберто Палоски — италијански фудбалер.

Починати

1782 Анж Жак Габриел — влијателен француски архитект, еден основоположниците на неокласичната архитектура.

1941 Анри Бергсон — истакнат француски филозоф.

1942 Орце Николов — Народен херој на Македонија на планината Кукавица, близу до селото Туба, (Владичин Хан, Србија) во пробивањето низ демаркационата линија во заседа на бугарскиот фашистички окупатор.

1943 Мирче Ацев — Народен херој на Македонија.

1943 Страшо Пинџур — Народен херој на Македонија.

1954 Димитар Андонов Папрадишки — последниот македонски зограф и првиот профан сликар и основач на „западното“ сликарство во Македонија

1960 Албер Ками — француски писател.

1961 Ервин Шредингер — австриски теоретски физичар. Еден од основоположниците на квантната механика и добитник на Нобеловата награда за физика во 1933 година.

Мирче Ацев

народен херој на Македонија

5 јануари - коложег - Денеска е петти ден во годината до крајот на годината остануваат уште 360 дена.

Сонцето изгрева во седум часот и 2 минути, а заоѓа во 16 часот и 15 минути.

Денот трае 9 часа и 13 минути.

Преподобен Наум Охридски Чудотворец

Ученик на Светите Методиј и Кирил и еден од Петгочислениците коишто најревносно соработуваа со овие словенски апостоли. Свети Наум патуваше во Рим, каде што се прослави со чудотворна моќ и со голема ученост. Знаеше многу јазици. Со помош на царот Борис Михаил, по враќањето од Рим тие се населија на бреговите на Охридското Езеро. Додека Свети Климент дејствуваше како епископ во Охрид, дотогаш Свети Наум основаше манастир на јужниот брег на езерото. Тој манастир и денес го краси брегот како што и името на Свети Наум ја краси историјата на словенското христијанство и низ вековите беше извор на чудотворна сила и засолниште за болните и за неволните. Околу Свети Наум се насобра мноштво монаси од сите страни на Балканот. Беше мудар учител, единствен раководител на монасите, одлучен подвижник, чудотворен молитвеник и духовник. Неуморно се трудеше и на преведувањето на Светото Писмо и на другите црковни книги од грчки на словенски јазик. Вршеше чуда и за време на животот и после смртта. Неговите чудотворни мошти до ден денес восхитуваат со многубројни чуда, посебно со исцеленијата од тешки болести, особено од лудило. Се упокои во првата половина на 10 век.

На денешен ден

Настани

1895 Вилхелм Рентген, германски физичар, ги пронајде „X“ зраците, подоцна по него наречени „Рентгенски зраци“.

1919 Основана Германската работничка партија (ДАП) — претходник на Националсоцијалистичката германска работничка партија или Нацистичка партија (НСДАП).

1968 Александар Дупчек стана прв секретар на КП на Чехословачка и со него започна процесот на внатрешна либерализација, дефиниран како „Прашка пролет“.

1981 Започна електрификацијата на железничката пруга Скопје-Гевгелија, што заврши на 24 ноември 1986 г.

1995 Владата на Република Македонија донесе одлука за воспоставување на дипломатски односи на Република Македонија со Република Узбекистан и со Република Молдавија.

Родени

1875 Владислав Ковачев — штипски војвода и публицист, уредник на весникот „Автономна Македонија“ и идеолог на Македонската емигрантска федеративна организација.

1915 Јон Исаја — познат македонски филмски, театарски и телевизиски актер.

1932 Умберто Еко — италијански писател и филозоф.

1947 Петре Бакевски — македонски поет, раскажувач, публицист и театарски критичар.

1954 Муарем Кочиу — современ албански писател.

Починати

911 Свети Наум Охридски Чудотворец — еден од основоположниците на словенската и македонската писменост и просвета.

1913 Луис Свифт — американски астроном, откривач на многу комети и маглини.

1952 д-р Христо Татарчев — македонски револуционер, еден од основачите на ВМРО.

1990 Филип Симоновски — истакнат новинар, уредник и публицист во „Нова Македонија“.

Петре Бакевски

македонски поет, раскажувач, публицист и театарски критичар.